

НАВИЧКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ЯК УМОВА УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

Штепа К.А. (Полтава)

Сучасні погляди на викладання природничих дисциплін передбачають застосування дидактичних технологій, зорієнтованих на активізацію навчальної діяльності школярів, залучення їх до активного обговорення матеріалу, який вивчається на уроці. Це зумовлюється як специфікою даного дисциплінарного циклу – надзвичайно наближеного за змістом до проблем кожної людини, її життєвого середовища, так і особливостями засвоєння дитиною навчального матеріалу, ефективність якого значно зростає в умовах дидактичної інтеракції.

За висловом відомої дослідниці О.І. Пометун, інтерактивне навчання слід розуміти "як організацію вчителем за допомогою певної системи способів, прийомів, методів освітнього процесу, заснованого на:

- суб'єкт-суб'єктних стосунках педагога й учня (паритетності);
- багатосторонній комунікації;
- конструюванні знань учнем;
- використанні самооцінки та зворотного зв'язку;
- постійній активності учня" [2, с. 7].

У підготовці вчителя до здійснення інтерактивного навчання, на наш погляд, органічно поєднуються три напрямки.

Перший – змістовий – передбачає глибоке знання вчителем теорії науки, представленої шкільним предметом, та споріднених із ним наук, залучення його до самоосвітньої діяльності у цій сфері, що забезпечує можливість творчого оперування навчальною інформацією, розширене бачення проблем, розуміння взаємозв'язків між різноманітними явищами оточуючого світу тощо.

Другий – методичний – вимагає оволодіння арсеналом форм і засобів навчальної діяльності, засвоєння основ відповідних технологій та вміння конструювати більш чи менш об'ємні навчальні ситуації в системі навчальної взаємодії на засадах інтеракції.

Третій напрямок – комунікативний – являє собою формування умінь і навичок організації продуктивного спілкування, що становлять основну інструментальну передумову багатосторонньої комунікації в процесі інтерактивного навчання. Адже, як зазначає Н.П. Волкова, "для того, щоб учень став активним співучасником педагогічного процесу, необхідно забезпечити суб'єкт-суб'єктний характер педагогічних стосунків, який полягає в рівності психологічних позицій, взаємній гуманістичній спрямованості, активності педагога та учнів, взаємопроникненні їх у світ почуттів і переживань, готовності до прийняття аргументів співрозмовника, взаємодії з ним" [1, с. 28].

Особливо важливо, щоб у вчителя були наявні саме навички – автоматизовані компоненти взаємодії, які, з одного боку, є свідченням органічності для нього подібного спілкування (один із показників високого рівня професійної майстерності), а з іншого – дозволяють йому адекватно реагувати на найбільш несподівані ситуації, що виникають на уроці. Останнє, в свою чергу, досягається двома шляхами: психологічним, тобто через суб'єктивне зниження для вчителя стресогенності ситуацій, коли учні висловлюють незгоду з думкою педагога чи своїх товаришів, вступають у дискусію, ставлять непередбачувані питання тощо; педагогічним – формуванням готовності до швидкого і водночас компетентного реагування на такі ситуації.

Мається на увазі не лише предметно-змістова, але, насамперед, комуні-

кативна компетентність, під якою розуміємо:

- здатність адекватно розуміти ситуацію, мотиви поведінки учнів;
- спрямованість на оптимізацію емоційного мікроклімату спілкування;
- володіння достатньою кількістю якісних мовленнєвих варіантів і здатність при потребі моделювати нові, так само якісні;
- уміння врегульовувати проблемні взаємини між учасниками дидактичної інтеракції безпосередньо в процесі взаємодії.

Вибірковий аналіз звітної документації з педагогічної практики студентів 4-5 курсів природничого факультету ПДПУ ім. В.Г. Короленка в 2007-2008 році показав, що ними опановувалися такі методи і прийоми інтерактивного навчання, як бліц-дискусія, взаємне навчання, дебати, дискусія, діалог, круглий стіл, лекція з залученням учнів-помічників, різні види мозкового штурму. Проте при усному опитуванні було з'ясовано потребу багатьох старшокурсників розширювати свою комунікативну практику в напрямку відпрацювання навичок вільної взаємодії з учнями, відзначалася складність узгодження її з регламентованістю спілкування термінами і завданнями уроку. Отже, на наш погляд, на часі – створення методичних рекомендацій, що мали б на меті допомогти студентам під час навчальних практик оволодіти навичками спілкування в умовах інтерактивного навчання.

Література

1. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація. – К.: Академія, 2006. – 260 с.
2. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання. –К., 2007. – 142 с.